

جرم شناسی و مجازات قتل فرزند در حقوق اسلامی

مؤلف: جعفر عارف نعمتی

عارف نعمتی، جعفر، ۱۳۴۲ -	سرشناسه
ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc	عنوان قراردادی
جرم‌شناسی و مجازات قتل فرزند در حقوق اسلامی/ مولف جعفر عارف‌نعمتی؛ ویراستار محمدحسن تقی‌زاده.	عنوان و نام پدیدآور
تهران : آرمان دانش، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۹۰ ص.	مشخصات ظاهری
۲۰۰۰۰۰ ریال : ۶-۶۴-۶۷۷۶۶-۶۷۸-۶۲۲	شابک
فیبا :	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه به صورت زیرنویس.	یادداشت
فرزندکشی (فقه)	موضوع
(Filicide Islamic law*)	موضوع
فصااص (فقه) -- ایران	موضوع
-- IranLex talionis (Islamic law)	موضوع
فرزندکشی	موضوع
Filicide	موضوع
۶۴۰۹۸B۱	رده بندی کنگره
۳۷۹۰۰۷	رده بندی دیویی
۶۱۳۰۳۹۲	شماره کتابشناسی ملی

انتشارات آرمان دانش

نام کتاب: جرم‌شناسی و مجازات قتل فرزند در حقوق
اسلامی

مولف: جعفر عارف نعمتی

ویراستار: محمد حسن تقی زاده

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۶۴-۶۷۷۶-۶۷۸-۶۲۲

تلفن مرکز بخش: ۰۲۱۶۶۹۸۸۷۳۰

*** کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ می باشد.***

فهرست مطالب

۱۳		مقدمه
۱۵		بخش اول - رویکرد فقه اسلامی در قتل عمدی فرزند توسط والدین
۱۶		فصل اول - اصول، مبانی و تحول تاریخی موقعیت فرزند در اقوام مختلف
۱۹		مبحث اول - سیر تاریخی پدیده قتل فرزند در ادوار و ملل گذشته
۲۲		گفتار اول - در جمع بدو
۲۳		گفتار دوم - در یونان
۲۴		گفتار سوم - در روم
۲۶		گفتار چهارم - در مصر
۲۷		گفتار پنجم - در ایران
۲۸		مبحث دوم - آداب و سنن عرب جاهلی در جهات مختلف مربوط به فرزندان
۲۹		گفتار اول - جامعه شناسی تاریخی عصر جاهلیت
۳۴		گفتار دوم - وأد البنات
۳۵		گفتار سوم - خلیع و طرید
۳۶		گفتار چهارم - قربانی کردن فرزندان
۳۷		مبحث سوم - قتل فرزند در ادیان الهی
۳۸		گفتار اول - در یهود
۴۰		گفتار دوم - در مسیحیت
۴۰		گفتار سوم - در اسلام
۴۱		الف - حق حیات در نظام حقوقی اسلام
۴۴		ب - بررسی آیات مربوط به قتل نفس
۵۷		ج - بررسی روایات مربوط به قتل نفس
۶۸		نتیجه

- ۷۱..... میحث اول - مانعیت ابوت از قصاص در قتل عمدی فرزند نزد فقها
- ۷۲..... میحث دوم - ادله و مستندات فقهی حکم عدم قصاص پدر
- ۷۳..... گفتار اول - روایات و نصوص
- ۷۵..... گفتار دوم - اجماع و شهرت
- ۷۵..... الف - اجماع
- ۷۶..... ب - شهرت
- ۷۷..... گفتار سوم - ادله و مستندات عقلی
- ۷۸..... میحث سوم - اثبات حق قصاص
- ۷۹..... گفتار اول - عدم وجود حق قصاص برای فرزند
- ۸۰..... گفتار دوم - وجود حق قصاص برای فرزند
- ۸۳..... میحث چهارم - شمول یا عدم شمول تکم
- ۸۳..... گفتار اول - ولد نامشروع
- ۸۷..... گفتار دوم - ولد شبهه
- ۸۸..... گفتار سوم - ولد ناشی از تلقیح مصنوعی
- ۹۱..... فصل سوم - تبیین مبانی فقه عامه در خصوص مجازات پدر
- ۹۱..... میحث اول - دیدگاه قائلین به عدم قصاص پدر
- ۹۲..... میحث دوم - ادله و مستندات قائلین به عدم قصاص پدر
- ۹۳..... گفتار اول - روایات و نصوص
- ۹۴..... گفتار دوم - مستندات عقلی

۹۵.....مبحث سوم - قائلین به قصاص و تفصیل

۹۵.....گفتار اول - قائلین به قصاص

۹۶.....گفتار دوم - قائلین به تفصیل

www.ketab.ir

مقدمه

یکی از اندیشه‌های فقهی که بعد از انقلاب اسلامی راه خود را به قوانین جزایی باز نمود، حکم کشتن فرزند توسط پدر و جد پدری است. از دیدگاه اکثریت فقه‌های اسلامی حکم مردی که فرزند خود را به قتل برساند، با یک رجا تحفیف از قصاص نفس که حکم کلی در قتل عمدی است و در قرآن کریم نیز بر آن تاکید شده است به پرداخت دیه و تعزیر تقلیل یافته است. برای این حکم در فقه اسلامی دلایل متعددی ذکر شده است و روایات چندی نیز به عنوان مبنای این حکم در فقه اسلامی دلایل متعددی ذکر شده است و روایات چندی نیز به عنوان مبنای این حکم مورد استناد قرار گرفته‌اند. به جهت اعتبار زیادی از نظر اصولی برخوردارند. تا قبل از انقلاب اسلامی از تنجایی که این حکم سابقه‌ای در قوانین جزایی ما نداشت مسلماً بحث‌های زیادی جز در مورد آن صورت نگرفت، چرا که جولانگاه حکم تنها در میان فقها بر کتب صورت نظرات موافق یا مخالف ارائه می‌شد.

در میان فقه‌های اسلامی در مورد این حکم نظرات متفاوت فراوان ارائه شده است. عده‌ای از فقها که اکثریت فقه‌های امامیه، شافعی، حنبلی و حنفی را شامل می‌شوند با حکم معافیت پدر موافقت کرده و مبنای موافقت خود را دو حدیث از معصومین بیان می‌کنند و البته بعضی ادعیه عقلی نیز برای حکم بیان می‌دارند. از سوی دیگر مخالفین نیز با استناد به حکم کلی قصاص در قتل عمد، پدر و جد پدری را مصداق از حکم کلی دانسته و حکم به قصاص در مورد ایشان می‌نمایند و جهت‌گیری روایات وارد شده را به سمت و سویی دیگر دانسته آن را مقتضای جامعه صدر اسلام دانسته‌اند. چیزی که در این میان مورد بحث قرار گرفته و در کتب فقهی نیز فقه‌های ما

را وادار به نظریه پردازی کرده است، تسری یا عدم تسری حکم معافیت به مادر می باشد. در این مورد نیز به هر دو صورت موافق و مخالف ارائه نظر شده است. موافقین مادر را مصداق لفظ «والد» دانسته و وی را مشمول حکم معافیت می دانند و مخالفین مجدداً موضع خود را، حکم کلی قصاص دانسته و استدلال‌ها را به قدر متقین اکتفا می کنند.

البته بعضای کلمه «والد» قاعده «تدرء الحدود بالشبهات» و نیز لزوم توجه به احتیاط در دماء مادر را نیز همچون پدر مشمول حکم عدم قصاص در قتل عمدی فرزند قلم می دهد. کما اینکه در بررسی دلایل عقلی به عنوان فلسفه حکم و دلایل نالی به عنوان مبانی حکم معافیت پدر، به اثبات رسید که در این خصوص بین پدر و مادر تفاوتی وجود ندارد.

از طرفی با بررسی نقش بر دیندگی در وقوع جرایم روشن گردید که یکی از عوامل بزه دیدگی، کودکی یا صغیر سن می باشد. کودکان با توجه به وضعیت خاص جسمی و روحی خود آمادگی مناسبی متسع برای بزهکاران بالقوه به شمار می روند و در صورتی که مورد حمایت و رژه قرار نگیرند، خطر بزه دیدگی ایشان به نحو قابل ملاحظه ای افزایش خواهد یافت.

در پایان لازم به ذکر است از آنجا که پیرامون این موضوع، کتاب و رساله مستقلی نگاشته نشده و با توجه به این که بعضی از موارد فوق الذکر جنبه کاربردی داشته و دادگاه ها عملاً با آن مواجه هستند و قانون مجازات نیز تنها به بیان حکم کلی عدم قصاص و مجازات مربوطه بسنده نکرده نگارنده سعی بلیغی را مبذول داشته تا در تمام فروع مورد بحث دیدگاه های فقهی و حقوقی را بیان کند تا شاید مورد استفاده محققان و قانونگذاران و محاکم قرار گیرد.